

1894, „... o critică, adeseori foarte aspră, a stărilor din Bucovina”. Astfel, studiile reunite în acest volum și revizuite de alcătuitoarea lui, a căror competență profesională este binecunoscută, abordează teme de istorie economică, socială, culturală, politică, instituțională etc. privind Bucovina, după încorporarea ei la Imperiul habsburgic. Lucrarea se încheie cu publicarea a 24 de fotocopii ce conțin titluri ale lucrărilor incluse în volumul prezentat, pagini de manuscris etc. Textele bilingve, tipărirea lor împreună cu observațiile primilor editori ai lucrărilor, structurarea riguroasă și excelențele condiții grafice fac din volum o lucrare de certă valoare științifică și un pas înainte pe tărâmul cercetării istorice a trecutului provinciilor românești.

Cătălina - Elena Iliescu

BOGDAN ANTONIU, ALEXANDRU BARNEA, ECATERINA LUNG, BOGDAN MURGESCU (COORDONATOR), MIRELA-LUMINIȚA MURGESCU, GHEORGHE VLAD NISTOR, CRISTIAN OLARIU, LUCIA POPA, *Istoria lumii în texte. De la începuturi până în zilele noastre*, București, Editura Universitas, 1999, 1356 pag.

Culegerea de texte coordonată de Bogdan Murgescu reprezintă o apariție foarte necesară pentru studenții de la istorie și profesorii din învățământul secundar, din același domeniu, fiind un instrument de lucru deosebit de util pentru studiul epocilor istorice și pentru înțelegerea specificului acestora. Lucrarea vine după o serie de alte apariții de acest gen, dar care au văzut lumina tiparului în anii 70: *Crestomație de istorie universală medie*, Partea I, *Evul mediu timpuriu*, sub red. lui Francisc Pall, București, 1970; *Orașul medieval. Culegere de texte*, coordonator Radu Manolescu, București, 1976; *Culegere de documente privind trecerea de la Antichitate la Evul Mediu în Europa Occidentală (sec. III-VIII)*, coordonator Florentina Căzan, București, 1979. Această culegere reprezintă un pas înainte, fiind realizată de un grup de profesori de la Facultatea de Istorie, din cadrul Universității București. Astfel, partea cuprinzând istoria antică aparține în special lui Cristian Olariu, Alexandru Barnea și Gheorghe Vlad Nistor, cea de medievală (inclusiv Renașterea și Reforma) lui Bogdan Murgescu și Ecaterina Lung, epoca modernă Luciei Popa și Mirelei-Luminița Murgescu, iar partea de istorie contemporană (inclusiv primul război mondial) lui Bogdan Antoniu.

În condițiile dificultăților pe care le întâmpină profesorii de istorie în procurarea și selectarea izvoarelor, în special pentru istoria universală, autorii și-au propus alegerea unor texte relevante pentru temele din cadrul programelor școlare aflate în uz. S-au selectat pe lângă texte foarte cunoscute profesorilor, precum *Portretul lui Carol cel Mare*, realizat de Eginhard, sau *Magna Charta Libertum (1215)*, și texte mai puțin accesibile precum *Critica la adresa guvernării absolute a lui Fenebon (1693)*. Volumul se vrea un instrument de lucru abordabil și ușor de folosit, având scop didactic. Tocmai, pentru facilitarea folosirii lucrării, textele au fost grupate pe mari teme, primind și un titlu cât mai deslușit, în unele locuri acestea fiind însoțite de scurte note explicative și chiar sugestii de ordin metodic. Fragmentele prea lungi au fost pe alocuri, scurtate, fără însă a fi afectat înțelesul textului. În

mare parte, traducerile au fost verificate, ori s-au efectuat traduceri complet noi. Fiecare fragment are o trimitere bibliografică, din acest punct de vedere majoritatea textelor provenind din ediții recente de izvoare, dar și din creștomatiile românești amintite mai sus. Au fost preluate fragmente și de pe Internet, care a devenit astăzi o sursă inepuizabilă de informații, chiar și din punct de vedere al surselor istorice.

În total există 20 de părți cuprinzând circa 400 de texte, începând cu un fragment din *Geneza*, din *Vechiul Testament* și încheindu-se cu un text despre societatea post-industrială și tendințele contemporane. Mai numeroase sunt fragmentele de izvoare referitoare la istoria modernă și contemporană, mai săracă fiind partea de istorie antică.

În ceea ce privește puținele părți deficitare ale culegerii, amintim faptul că toate textele ar fi trebuit să conțină note introductive sau explicative, pentru ca cititorul să poată face legătura cu contextul istoric, în condițiile în care lucrarea poate folosi și unui public ce depășește orizontul pe care și l-au propus autorii. În ceea ce privește textele preluate din culegerile românești anterioare, pentru acestea ar fi trebuit să se prezinte și trimiterea la o ediție originală de izvoare. De asemenea, nu se oferă nici un fragment de text original, în limba greacă sau latină, pentru a ne edifica asupra traducerilor efectuate și asupra specificului limbii folosite în izvor.

Culegerea se prezintă în condiții grafice și de tipărire excelente, fiind ușor de folosit. Ca apreciere finală, considerăm că lucrarea reprezintă un instrument util studenților și profesorilor de istorie, care, astfel, nu mai sunt nevoiți să piardă timp prețios cu căutarea surselor, selectarea și traducerea acestora.

Laurențiu Rădvan

DEMIR DRAGNEV, *Țara Moldovei în epoca luminilor*, Chișinău, Editura Civitas, 1999, 190 pag.

Dintre numeroasele teme controversate ale istoriei noastre, aceea a secolului al XVIII-lea rămâne încă în atenția cercetătorilor, discuții aprinse purtându-se, îndeosebi, în jurul unei probleme majore: locul și rolul potențailor Fanarului constantinopolitan în realitatea istorică românească a acestui veac. În lucrările lor, mai vechi nu mai noi, istoricii au surprins această perioadă în structura sa economică, socială, politică a Principatelor Române, acordându-se atenție, în egală măsură, aspectelor culturale corespunzătoare așa-numitului secol fanariot. Au fost supuse cercetării istorice chestiuni privitoare la începutul perioadei fanariote și la instituirea oficială a acesteia, definirea fanariotismului ca fenomen istoric; în același timp, raportul dintre boierimea românească, națională și cea reprezentată de elementul levantin prezent în spațiul românesc în acest secol, mai cu seamă, a constituit subiect de dezbatere între istorici. Nu mai puțin controversat s-a dovedit a fi și chestiunea privitoare la natura reformelor inițiate de către unii domni ai secolului al XVIII-lea și consecințele lor în societatea românească, toate acestea guvernate de spiritul iluminist european, încununat de ideile Revoluției Franceze cu larg ecou în Țările române.